

Arkadaşım Mustafa Şerif ONARAN

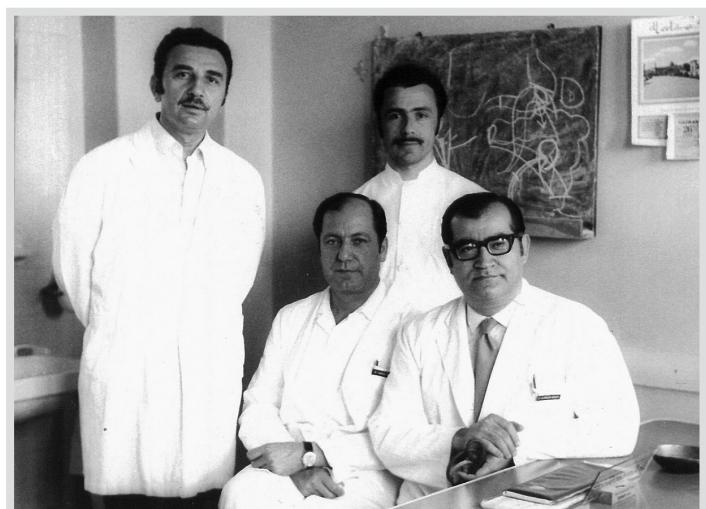
Leziz ONARAN

Mustafa'nın edebiyatçılığı ve cerrahlığı üzerinde çok konuşuldu, yazıldı-çizildi. Ben, onunla tanışmamızdan ve ilişkilerimizden söz etmek istiyorum(*) .

Izmir Kız Lisesinin son sınıfındayken, halkevlerinin açılışını kutlamak üzere yapılacak toplantıların programı için, okulu temsilen beni İzmir Halkevi'ne gönderdiler. İnönü Lisesi'ni temsilen de Mustafa gelmiş. O gün tanıştık. 22 Şubat 1948 günü, biz şiir okuyacak öğrenciler, koltukların önüne dizilen sandalyelere, en ön sıraya oturtulduk. Mustafa ile ben yanyanaydık.

Liseyi bitirdikten sonra, 1948 Kasım'ında İstanbul Üniversitesi Tip Fakültesi'ne kaydımı yaptırmaya gittimde, kayıt kuyruğunda Mustafa ile karşılaşık, selamladık. Gerçi ben daha önce bir kez onu Basmane İstasyonunda arkadan görmüşüm ama bu, tanıştığımızdan beri, ilk yüzüze gelişimizdi. İkişim de İzmir'den gelmişiz, ikimiz de İstanbul'un yabancısıyız; tanışlar olarak arkadaşlığa başladık.

FKB sınıfımız 1000 kişilikti. Eczacılık, biyoloji, bütün fizik-kimya okuyan bölümlerle birlikteydi. Sınıf kalabalık olduğu için, dersleri izleyemek amacıyla erken gelip yer tutmak gerekiyordu. Biz de, kim erken gelebilirse, birbirimize yer tutuyorduk. Böylece, genellikle yan yana oturuyorduk. İkinci yıldan itibaren tıp dersleri başladı. Biz eski alışkanlıkla yine birlikte oturmaya devam ettik. Patoloji laboratuvarında, yan yana oturdugumuz bir gün Mustafa bana dönmüş bir şeyler söylüyordu. Ben Hoca'ya bakıyordu. Hoca, Schwartz, aske-

Dr. Mustafa Şerif ONARAN, Dr. Turan ÜNAL, Dr. Alparslan GENÇER

ri öğrencilere "Binbaşı!" diye seslenirdi—"Binbaşı!" dedi, "kız sana yüz vermiyor, boşuna yorulma!" Gülüştük.

Mustafa'yla ilişkimiz görünüşte "özel" değildi. Zamanla sınıf-ta tıbbiye grubundan hemen herkesle arkadaş olmuşum. Yurttan arkadaşlarım Gönül, Nüzhet ve özellikle Aysel'le de Mustafa'yı tanıtmıştım. Boş vakitlerimizde, sınıftan ve yurttan oluşan küçük grubumuzla veya ikimiz birlikte, tiyatroya, sinemaya, konsere gider, Cennet Bahçesi adındaki güzel bir çay bahçesinde otururduk.

Dördüncü sınıfın sonunda askeri tıbbiye Ankara'ya taşındı. Mustafa, her hafta sonu olmasa bile İstanbul'a sık sık gelip gitmeye başladı. Her gelişinde görüşüyor, biryerlere gidiyor,

* Bu anı yazısında yer yer "Yaşamak Sorumluluktur" (Bilgi Yayınevi, Ankara, 2009) adlı kitabımdan alıntılar da yaptım.

Dr. Mustafa Şerif ONARAN, Dr. Neşet Hayri GÖKOK, TYİH Cerrahları

vaktimizin çoğunu birlikte geçiriyorduk. Görünüşte onunla arkadaşlığım bütün arkadaşlarımıyla olduğu gibi idi ama bu gelip gitmeleriyle artık “özel”leşmeye başladığını hissediyordum. Mustafa Ankara’dayken süren mektuplaşmamızı ben başlattım.

Aramızda resmen bir evlenme teklifi olmadan ilişkimiz yavaş yavaş, kendiliğinden evlenmeye yöneliyordu. Sonradan benden bir kaç yaş küçük olan Görümcem Fatma’dan öğrendiğime göre, pek hoşlanmadığı bir kız arkadaşının Mustafa'yı beğendiğini anlayınca, kızı uzaklaştırmak için “Ağabeyim sözlü” demiş. Kiminle dediklerinde, ortada hiçbir şey yokken, “Leziz’le” demiş. Yine de, arkadaşlarımız değişen durumun ayrılmında değildi. Hatta, nişanlandıktan sonra içlerinden biri, “yahu Leziz,” dedi, “sen akıllı uslu kızsın, bu Mustafa'yla nasıl nişanlandın?”

Mezun olduktan sonra, Mustafa Ankara'da Gülhane'de staj yaparken, ben de İstanbul'da Ekrem Şerif Egeli'nin asistanlığından, nişanlanmaya karar verdik. Konak otelinde (eski Tokatlıyan) nişanlandık. Yüzüklerimizi, yine kliniğimizin profesörlerinden olan Müfide Küley taktı.

Mustafa Polatlı'ya tayin olmuştu. Ben de İstanbul'dan Ankara'ya geçecektim. Ekrem Şerif'ten izin istedim. Olumlu karşıladı. Mustafa da bir yandan, Ankara Üniversitesi 2. İç Hastalıkları Kliniği hocası Zafer Paykoç'tan, o kliniğe kabul edilmem için rica etmiş. Zafer Bey de, Mustafa'nın sözüne güvendiği için, beni tereddüsüz kabul etmiş. Ekrem Şerif'in benim hakkımda yazdığını, içeriğini sonradan Zafer Hoca'dan öğrendiğim mektubun da etkisi olmuş elbet, ama Zafer Bey'in be-

ni kliniğe alması bana Mustafa'ya olan güvenini göstermişti.

Ankara'ya Şubat 1956'da geldiğimde, nikâhimizə kadar kayınbiraderim ve eltim beni misafir etti. 9 Nisan'da evlendikten sonra annesi, babası ve kızkardeşi Fevziye ile oturan Mustafa'nın geniş aile evine “gelin” gittim. Mustafa'nın maaşı ile geçiniyorduk. Değerli halıları “onaran” becerikli kayınpederim Şerif Usta'nın da katkısı oluyordu. Çok sevdığı hali işleriyle uğraşması için evin bir odası ona işlik olarak ayrılmıştı. Ben “fahri asistan” olduğum için 14 ay maaş almadan çalıştım. Yemeklerimizi ve evin sorumluluğunu Emine annem ile görüşmem yüklenmişti. Ev işlerinin bu geniş aile içinde çözülmesi, Mustafa ile benim işlerimize olduğu kadar gezmemize ve “sorumsuz” arkadaşlığını sürdürmemize de zaman sağlıyordu. Bu sefer küçük grubumuza Fevziye de dahil olmuştı. Sine-malara, tiyatrolara, bütün gezmelerimize üçümüz birlikte gitdiyorduk. Fevziye evleninceye kadar bu böyle sürdü. Evde sevgi, saygı, muhabbet içinde yaşıyorduk.

Kızımız Emine bu geniş aileye doğdu. Oğlumuz Şerif doğduğu günde, görüşmem evlenmiş, kayınpederimi kaybetmiştik. Bir

Dr. Leziz - Mustafa Şerif ONARAN (1956)

Zamanı ne tutmak, ne de yakalamak mümkünür.

zaman sonra kayınvalidem de aramızdan ayrılinca, ilk kez “çekirdek aile” kaldık.

Bütün yaşamımız boyunca Mustafa sadece kendi anne babasına değil, benim anne babama ve yakınlarımı da çok büyük sevgi, yakınlık ve anlayış gösterdi. Bu belirtilmeye değer. Hatta, kayınpederimin ölümünde, baş sağlığı dileyen babama, “baba, başımızda sen varsun,” dedi. Bu sözünü minnetle anımsıyorum.

Mustafa'yı çok seven Ninem, ben Emine'ye hamileyken, “Kocana bak, ona benzesin çocuğun,” derdi. Baktım. Kızım ondan mı babasına benzedi acaba? Şerif'in doğumumu yaza denk geldiği için, iznimi Söke'de annemlerde geçriyordum. Doğumu İzmir'de, Kadın Doğum uzmanı olan amcamın oğlu Mübin ağabeyim yaptıracaktı. Ama İzmir'de doğumevine indiğimizde, Şerif doktordan önce gelmeye kalkınca, Söke'den birlikte getirdiğimiz ebe doğurttu. Oğlumun da babası gibi dış dünyaya meraklı olacağım ilk günden belli olmuştu.

Evliliğimizin ilk yılından 1963 sonbaharına kadar Mustafa, önce askeri hekim olarak Polatlı ve Mamak'taki birliklerde, sonra GATA'da çalıştı. 1963'te, zorunlu hizmeti dolayısıyla Kayseri'ye atandı. Ben de, Ankara Üniversitesi'nde doçentlik sınavına girmek için beklememiştim, Mustafa'nın, “sen Ankara'da kal, kariyerini kesme, ben hafta sonları gelirim,” demesine alındırmadım, çocuklarımı baba özlemiyle büyütmek istemediğim için Mustafa'nın peşinden Kayseri'ye gittim. Bir rastlantı eseri orada boş bulunan SSK Hastanesi İç Hastalıkları uzmanlığı kadrosuna girdim. Mustafa zorunlu hizmetini tamamlayıp

Yüksek İhtisaslılar

yarbay olacağım sırada askerlikten ayrılinca, 14 ay süren Kayseri serüvenimiz de sona erdi. 1964 Kasım'ında Ankara'ya gelip, emekli oluncaya kadar Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesinde çalıştık.

Mustafa'yla ayrı dallarda uzmanlık alanları seçmemize karşın aynı yan dalda, gastroenterolojide buluşuk. Aynı hastaneye birlikte gidip geldik. Kliniklerimizin ortak toplantılarında, çalışmalarında, aynı hastalar üzerinde kararlar verdik, sonucularını tartıştık. Sonra kliniklerimizin yöneticileri olarak, üstelik aynı muayenehaneyi paylaşarak, işlerimizi ayrı tutmayı bescerdik. Meslek ilişkilerinde özgürlüğümüzü koruduk. Özel ilgilerimizi, eğilimlerimizi sürdürdük; son güne kadar.

Emekliliğinden önce mutfakla hiç ilgilenmeyen Mustafa, emekliliğinden sonra, salatalardan başladığış. Sonra şartsızca bir beceriyle ocağa yanaştı, mutfağa iyice isindi. Son yıllarda, “Kuyu” dediğimiz, etrafi üst üste yükselen kitaplar arasındaki çalışma masasında daha çok zaman geçirmek için mutfağı yardımıcımız Gülistan'a teslim edinceye kadar, az pilav, börek, múcver pişirmede. Misafirliğe gittiğimiz zaman mutlaka bir ara kadınların grubuna yanaşır, yemekle ilgili bir-iki soru sorar, sonra da “ben pirinci yıkamadan pilav yapıyorum, hiç birşey de olmuyor,” diyerek caka satardı.

Mustafa, sokaktan gelip kendini eve kabul ettiren, dişi olduğunu halde, “esşek herif” diye çağrıldığı yabani kedimiz Sazan'a çok düşkündü. Her akşam eve dönüp dönmediğini sorgular, kim varsa, mahallede bulup getirmesini, sonra da kapıyı pencereyi iyice kapatıp tekrar kaçmamasını sağlamasını isterdi.

Leziz - M. Şerif ONARAN, Şükran KARACADAĞ, Negüz SÜMER, Narin KESİM

Veteriner kütüğünde Sazan'ın nüfusu Mustafa'nın üzerine çi- karıldı. Sazan sadece Kuyu'ya değil, Mustafa'nın yazlarına da girdi.

Dil cambazı olan Mustafa, herkesin adına bir kulp takardı. Yıl- lar önce ben Lerzis olmuştum. Kızımıza "Amina Hatun" ya da cin gibi anlamına "Ecevit"; oğlumuza Şerafettin ya da Şeriafi; torunlarımız Defne'ye "Define," Betül'e "Kuştüyü"nden kısal-

ta kısalta "Kuş," Ahmet'e, Ahmet Kayhan Onaran'ın kısaltma- sı AKO'yu bozarak "Akustik" derdi. Belki bütün dedeler gibi, torunlarının becerileriyle övünür, işlerinin nasıl gittiğini me- rak eder, onları sık sık ararlı.

Arkadaşlığımız 23 Mayıs 2013 tarihine kadar 66 yıl sürdü. Şimdi duvarlardaki fotoğraflarından bakışıyoruz.

Mustafa Şerif Onaran (1927- 2013)

Onaran, 1927'de İzmir'de dünyaya geldi. Babası, hali tamircisi Şerif Usta'dır. Çocukluğu İzmir'de geçti. Lise öğrenimini İzmir Na- mik Kemal Lisesi'nde tamamladıktan sonra 1948 yılında askeri öğrenci olarak Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne girdi; 1954 yılında mezun oldu. İhtisasını, GÜlhane Askeri Tıp Akademisi'nde cerrahi alanında tamamladı ve ardından gastroenteroloji cerrahisi alanında uzmanlaşdı. 1964 yılında binbaşı rütbesiyle ordudan ayrılan Onaran, Ankara'da Yüksek İhtisas Hastanesi'nde doktorluğa devam etti. Gençlik yıllarından itibaren edebiyatla yakından ilgilenen Onaran'ın, ilk şiirleri 1944 yılında İstanbul dergisinde yayımlandı. Edebiyat ilgisi tip öğrenimi sırasında ve mezuniyetten sonra da artarak devam etti. Şiirlerini Fikirler, Varlık, Yü- cel ve Türk Dili dergilerinde yayımlamayı sürdürdü. 1980 öncesi dönemde Türk Dil Kurumu'nda aktif görev alarak Yayın ve Ta- nitma Kolu Başkanlığı yaptı. 1986 yılında "Unutulmuş Şiriller" adlı kitabı yayımlandı. 1990'lı yıllarda Edebiyatçılar Derneği başkanlığı görevini üstlendi. Varlık, Hece, Gösteri, Cumhuriyet Gazetesi Kitap Eki gibi süreli yayılarda düzenli olarak yazılar yayımladı. Sanat ve kültür evlerinde, radyo ve televizyonda edebiyat söyleşileri, çeşitli şiir izlenceleri, yaratıcı yazarlık atölyeleri gibi et- kinliklerin içinde yer aldı. 22 Mayıs 2013'te Ankara'da mide kanaması teşhisile kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti.